

Saroyan, William 1962 “Dünyanın En Güzel Motosikleti”, (Çev.: Sedat Veyis Örnek), *Türk Dili Dergisi*, Aralık, Cilt XII, 158-160.

DÜNYANIN EN GÜZEL MOTOSİKLETİ

(Hikâye)

WILLIAM SAROYAN

Bir sabah işe geldiğimde, büronun hesaplarına bakan kadının mantosunu giyerek, şapkasını başına geçirdiğini gördüm. Gözleri ıslaktı. Ortalık çok sessizdi. Bay Wylie'nin özel bürosunun kapısı biraz aralık duruyordu. Masasının başında oturuyor diye düşündüm. Sekizi yirmi geçiyordu. Saatin tıkrıdısı her günküden fazla duyuluyordu.

"Günaydın, Bayan Gilpley" dedim.

"Günaydın, Joe" dedi.

Yürüyüp te şapkamı dolaba asamadım. Ortada bir dalga olduğunu sezdiğim için, yerime de gitmedim. Bayan Gilpley'in neden ağladığını, ortada neler döndüğünü sorup soruşturmadan, pattadak gidip koltuğuma gömülmenin yakışık almıyacağımı düşündüm.

Bayan Gilpley ile eylülde nisana kadar aynı büroda çalışmıştım; yani bütün kış. Ona karşı öyle özel bir yakınlığım, bir tutkunluğum yoktu; ama o iyi kalbli, yaşlı bir kadındı. Bu yüzden bir şey olmamış gibi yanından geçip de, günlük işime başlamadım.

"Bir şey mi var, Bayan Gilpley?"

Bayan Gilpley Bay Wylie'nin özel bürosunun yarı aralık kapısını göstererek konuşmamı, sadece şapkamı asıp, işimin başına oturmamı işaret etti. "Tamam" dedim içinden. "Şef Gilpley'i sepetlemiş. Bu kadar yıldan sonra!"

"Bayan Gilpley, işinizden olmadınız ya?"

"Bana yol verdi" dedi.

"Hayır. Olamaz. Ben dünkü çocuk değilim. Kandıramazsınız beni."

Bayan Gilpley'in haftalık ücreti 27,50 dolardı. Bu ölü gömme enstitüsünde çalışmaya başladığı zaman, haftada 8 dolar alıyordu. Bayan Gilpley'in işini yapmayı öğrenmiştim. Haftalığım da 15 dolardı. Demek yaşlı kadın bu yüzden sepetleniyordu.

"Bayan Gilpley" dedim, "ben bu sabah buraya işimi bırakmak için geldim. Portland'da kantariye malları dükkânı açan bir amcam var. Oraya gidip, hesaplarımı tutmam gerekiyor. Hayatımın sonuna dek bir ölü gömme enstitüsünde çalışmam. Buradan ayrılacağımı söyleyeceğim."

"Joe! Portland'da amcam mamcan yoktur senin."

"Öyle mi sanıyorsunuz? Belki şaşarsınız ama, benim her yerde amcam vardır. Buradaki işten usandım. Bir sürü ölünün adresini not etmek! Bu iş genç bir adam için bir meslek değildir."

"Joe, eğer işini terk edersen, hayatımın sonuna dek bir daha seninle konuşmam."

"Bayan Gilpley, benden nasıl bir şey beklediğinizi sanıyorsunuz? Buraya gelip yerinizi elinizden almamı mı? Böyle şey olmaz. Siz burada yirmi yıldan beri çalışıyorsunuz. Belki de daha fazla. Şimdi işime son verilmesini istiyeceğim."

Dosdogru Bay Wylie'nin bürosuna gittim.

"Bay Wylie" dedim, "hemen işimi terk ediyorum."

"Ne kadar istiyorsunuz?"

İyi afalladım doğrusu! Oysa, beni dışarı atar diye düşünmüştüm. Öyle bir şey istiyeyim ki, dedim, tutsun beni dışarı atsam.

"Haftada 30 dolar!"

"Ama siz daha 18 yaşındasınız" dedi. "Böyle yüksek bir haftalık henüz erken değil mi? Ama belki bir şey yaparız."

Hay Allah cezasını versin! Ciddî olarak böyle bir şeyi smasıydım, gerçekten haftalığımı artırmamı isteseydim, imkân yok olmazdı bu iş. Haftada 30 dolar. Çoktandır satın almak istediğim şeyleri beş-altı ay içerisinde almama yeterdi

bu para. Hay Allahım, haftada 30 dolârla hattâ bir Harley-Davidson alabilirdim.

“Hayır” dedim, “ayrılıyorum.”

“Neden ayrılıyorsunuz? İşinizden hoşlan-
dığınızı sanıyordum.”

“Evet. İlk sıralar hoşlanıyordum. Fakat şimdi hoşlanmıyorum artık. Bayan Gilpley’i işinden attınız mı, Bay Wylie?”

Bay Wylie koltuğuna yaslandı ve beni şöyle bir süzdü. Kızmış görünüyordu.

Vay canma, ben de kim oluyordum, ona böyle sual soracak?

“Delikanlı” dedi. “Çekinizi hazırlatacağım. Dışarda bekleyiniz!”

Dolapların arasından geçip, bankoya dayandım.

“Bayan Gilpley” dedim, işi üzerine alacak kimse olmadığından, işinizi tekrar size verecek.”

“Joe, sen şimdi bir iş bulamazsan?”

Parmaklarını şıklattım.

“Mesele değil bu. Ben her zaman bir iş bulurum.”

Ben kadınla konuşurken Bay Wylie özel bürosundan göründü. Kadın adamın geldiğini görünce çok heyecanlandı; ama ben konuşmamı sürdürdüm.

“Bayan Gilpley” dedim, “bir sürü küçük kenti görebileceğim, oradan oraya dolaşabileceğim bir Harley-Davidson’u hayatımı boyunca arzuladım. İşimi bırakmasaydım, bu dediklerimi yapabilirdim. Ama benim geldiğim yerde insan iş tutmaz; bir Harley-Davidson alıp, yerini işe daha çok ihtiyacı olan birisine bırakır.”

“Harley-Davidson nedir?” diye sordu Bay Wylie.

“Bir motosiklet.”

“Oooo!”

“Bay Wylie, öyle sanıyorum ki, siz hiç motosiklete binmediniz?”

“Hayır, hiç binmedim.”

“Bundan daha zevkli bir şey yoktur. İyi bir motosiklet saatte 80 mil yapar. Oynuyarak!” “Bayan Gilpley” dedim, “eğer sepetli bir motosikletim olursa, Golden-Gata parkında sizinle bir gezinti yapmak beni çok sevindirir. O zaman bir motosiklet ile gezmenin ne güzel bir şey olduğunu anlarsınız.”

“İçten teşekkürler, Joe!” dedi, bayan Gilpley.

“Allahaismarladık!” dedim.

“Allahaismarladık!” dedi, her ikisi de.

Bürodan çıkıp Market-Street boyunca yürüdüm. Nasıl olduğunu bilmiyorum, ama doğruca Harley-Davidson’un şubesine gitmişim. Bana yeni modeli gösterdiler. Satıcıya motoru bir deneyebilir miyim diye sordum. Satıcı arka odada biri ile konuşup:

“Biraz kaparo bırakırsanız, denersiniz” dedi. “Her ihtimale karşı...”

Güzel, elimde çek vardı; çeki satıcıya verdim. Kız gibi bir motosikletti. Motor çok güzel çeki-yordu. Higway üzerinden deniz kenarına geldim. O zaman Monterey aklıma düştü. Aklımdan dedim ki, motora tam gaz versem ok gibi Monterey’ye gider, ok gibi de geri dönerim. Sonra da motosikleti dükkâna bırakıp, kendime başka bir yer ararım. Belki de kaparo olarak bıraktığım paramın birazını geri verirler bana. Belki de vermezler. Vermeseler ne olur, diye düşündüm. Bu gidiş geliş bıraktığım paraya değeri doğrusu. Gazladım. Vay anam vay! Aylardan nisandı. Altımda Harley-Davidson, yambaşımda Büyük Okyanus! Ve dünya. Kentler. Ağaçlar. Göz açıp kapayınca kadar Monterey’ye geldim.

Güzel bir şehirdi Monterey. Bir-kaç eski yapı, sonra gemiler, bahkçı kayıkları... Ortalık ne kadar güzel balık kokuyor, güneş ne güzel parlıyordu! Harley-Davidsonla şehri bir baştan bir başa geçip, kıyıdaki ıslak kuma vurdum. Bir baş da kıyı boyunca gittim. Martılar korktular benden. Öteberi satan bir kulübenin önünde durup, üç hamburger ile iki fincan kahve ısmarladım.

Sonra gerisin geriye Frisko’ya yollandım. Gidiş dönüş uzun bir yoldu. Motor şimdiye dek gördüklerimin en iyisiydi. Onunla kolayca her şeyi yapabiliyor, zik-zaklar çizip, bir sağa, bir sola yatabiliyordum. Harvey-Davidsona binen bir sürü insan korktular sanırım. Motosikletle bir ölüm-kalım şakası yapmıştım.

Sonra götürüp motosikleti yerine teslim ettim. Satıcı:

“Neredeydiniz?” diye sordu.

“Monterey’e” gittim” dedim.

“Monterey’e mi?” dedi. “Sizin o kadar uzağa gideceğinizi bilmiyorduk. Motosikleti şöyle bir deneyeceğinizi sanmıştık.”

“Ah” dedim, “çoktanberi Monterey’ye gitmek istiyordum. Paramı alabilir miyim?”

“Motosikleti satın alıyor musunuz?”

“Kaça veriyorsunuz?”

S E V İ

*Uzun boylu erkekleri severim,
Kavak yeli eser başlarında.
Dertlenince ıslık çalarlar.*

*Doğmamış çocukları severim.
Adsız bedenleri
Korkudan, tutkudan habersiz.
Bir yaşantı gücü içinde gelişir.*

*Çirkin de, güzel de olsalar
İhtiyarları severim.
Eskimiş gözlerine
Kinsiz bir dargınlık yerleşir..
Artık anılar bile değersiz.
Çesmeler gayretinde zaman,
Titrek parmaklarından
Gürül gürül akar.*

*Dağı, taşı,
Kurdu, kuşu da severim.
Hesapsız,
Sessiz,
Cömert..
Dünyanın boşluğunu doldururlar...*

Ferha ÖZPAY

“275 dolâr.”
“Hayır” dedim, “benim o kadar param yok.”
“Ne kadar var?”
“Sadece çekim var. Hepsi o kadar, 13 dolâr.”
“Motosikleti satın alacağınızı sanmıştık.”
“İşimi terketmeseydim, motoru satın alırdım.
Paramı geri alabilir miyim?”
“Maalesef. Üstelik bize borçlusunuz da. Motor
yeniydi. Satılıktı. Şimdi artık kullanılmış bir
motor oldu.”

“Hiç değilse paramın bir kısmını alabilir
miyim?”
“Hayır.”
“Kız gibi bir motosiklet” dedim.
Çekip odama gittim. Yeni bir işi nerede bu-
labileceğim diye bir dakika bile düşünmedim.
Motosikletle Monterey’e yaptığım yolculuk beni
mutluluğa boğmuştu.

Çeviren: Sedat Veyis ÖRNEK